



Inleiding aanbestedingsrecht

Ditmar Waterman
PIANOo

PIANOo

Professioneel en Innovatief Aanbesteden, Netwerk voor Overheidsopdrachtgevers

Aan deze tekst kunnen geen rechten worden ontleend.

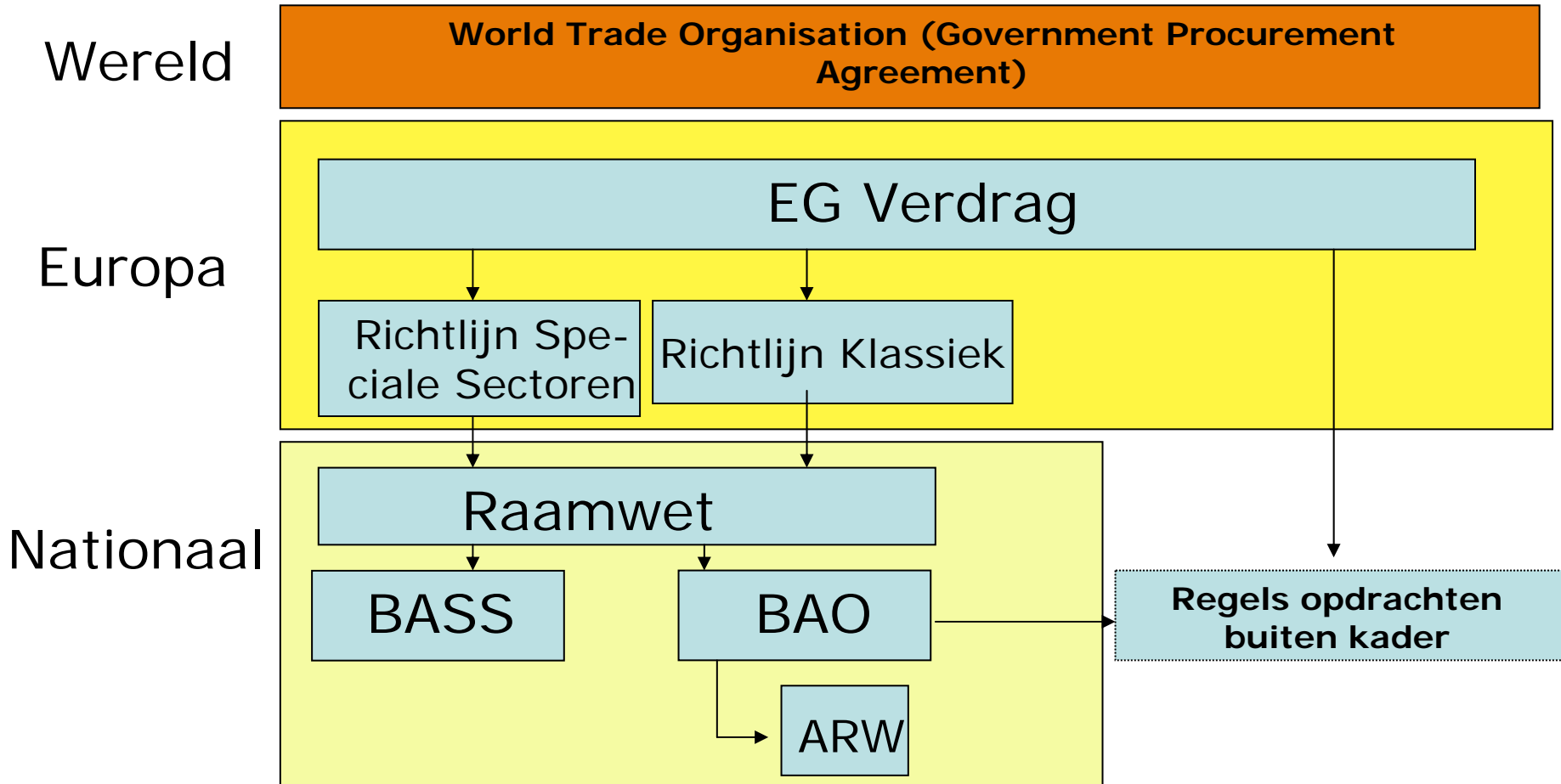
Opzet

1. Oorsprong aanbestedingsregels
2. Toepasselijkheid
 - **Wat zijn de regels?**
 - **Wie moeten aanbesteden?**
 - **Wanneer moeten zij aanbesteden?**
3. Werking richtlijnen
 - **Hoe wordt bekendgemaakt?**
 - **Welke procedures zijn er?**
 - **Technische specificaties (beoordeling aanbidding)**
 - **Selectie (beoordeling aanbieder)**
 - **Gunning (beoordeling aanbidding)**
 - **Contractvoorwaarden**

Achtergrond

- Streven naar voltooiing interne markt: markt zonder binnengrenzen (EG-verdrag)
- Overheidsopdrachten meer dan 16% van BNP van Europese lidstaten
- Openstellen markt voor overheidsopdrachten dus essentieel
- Daarom sinds jaren 70 (L&W) en jaren 90 (D) specifieke aanbestedingswetgeving: uitwerking EG-Verdrag

Huidige regelgeving



Aanbestedingsbeginselen

Aanbestedingsregels gaan over procedures hoe je tot opdrachten komt en niet zozeer over de inhoud van de opdrachten.

- **Gelijkheidsbeginsel**
 - Meest centrale beginsel: level playing field
 - Komt voort uit verbod op discriminatie naar nationaliteit
 - Iedereen heeft procedureel gezien een gelijke kans om een opdracht te verwerven
- **Transparantiebeginsel**
 - Belangrijk ter controle gelijkheidsbeginsel
 - Rechtvaardiging beslissingen, verantwoording
 - Metafoor: volgens spelregels spelen
- **Proportionaliteitsbeginsel**
 - Staat eis/wens in verhouding tot de opdracht?
 - Reductie lasten van aanbesteden (vooral MKB)
 - Metafoor: nodig voor opdracht?

NB! Beginselen zijn toetsbaar door rechter!

Wie moeten aanbesteden?

Aanbestedende diensten:

- De Staat
 - Alle ministeries en diensten, parlement, Hoge colleges van Staat
- Territoriale lichamen
 - Gemeenten, provincies en waterschappen en samenwerkingen daarvan
- Publiekrechtelijke instellingen*
 - Open categorie: o.a. CBR, DNB, ICTU, SBB

Wie moeten aanbesteden?

Publiekrechtelijke instelling:

- Vereist:
 1. Voorziet in behoefte van algemeen belang anders dan....
 2. Heeft rechtspersoonlijkheid
 3. Bepaalde mate van "overheidsinvloed":
- Facultatief:
 - * meer dan 50% financiering door overheid *of*
 - * het beheer is aan toezicht overheid onderworpen *of*
 - * de meerderheid raad van bestuur, de directie of raad van toezicht is door overheid benoemd

Wanneer moeten zij aanbesteden?

Drempelwaarden

- Opdrachtwaarde boven drempel = aanbesteden
- Uitgangspunt is de geschatte waarde van de opdracht
- Berekening waarde over gehele looptijd en inclusief eventuele opties
- Drempelwaarden zijn exclusief BTW
- Splitsen om richtlijn te ontduiken niet toegestaan
- Gecombineerde opdracht (bijvoorbeeld levering + dienst): vuistregel is kijken naar onderdeel met hoogste waarde

Wanneer moeten zij aanbesteden?

- Drempelwaarden gelden van 01-01-2006 tot 01-01-2008.
- (NB: concessie: Revenuen worden niet direct betaald maar uit het gebruik; bijvoorbeeld een tolweg)

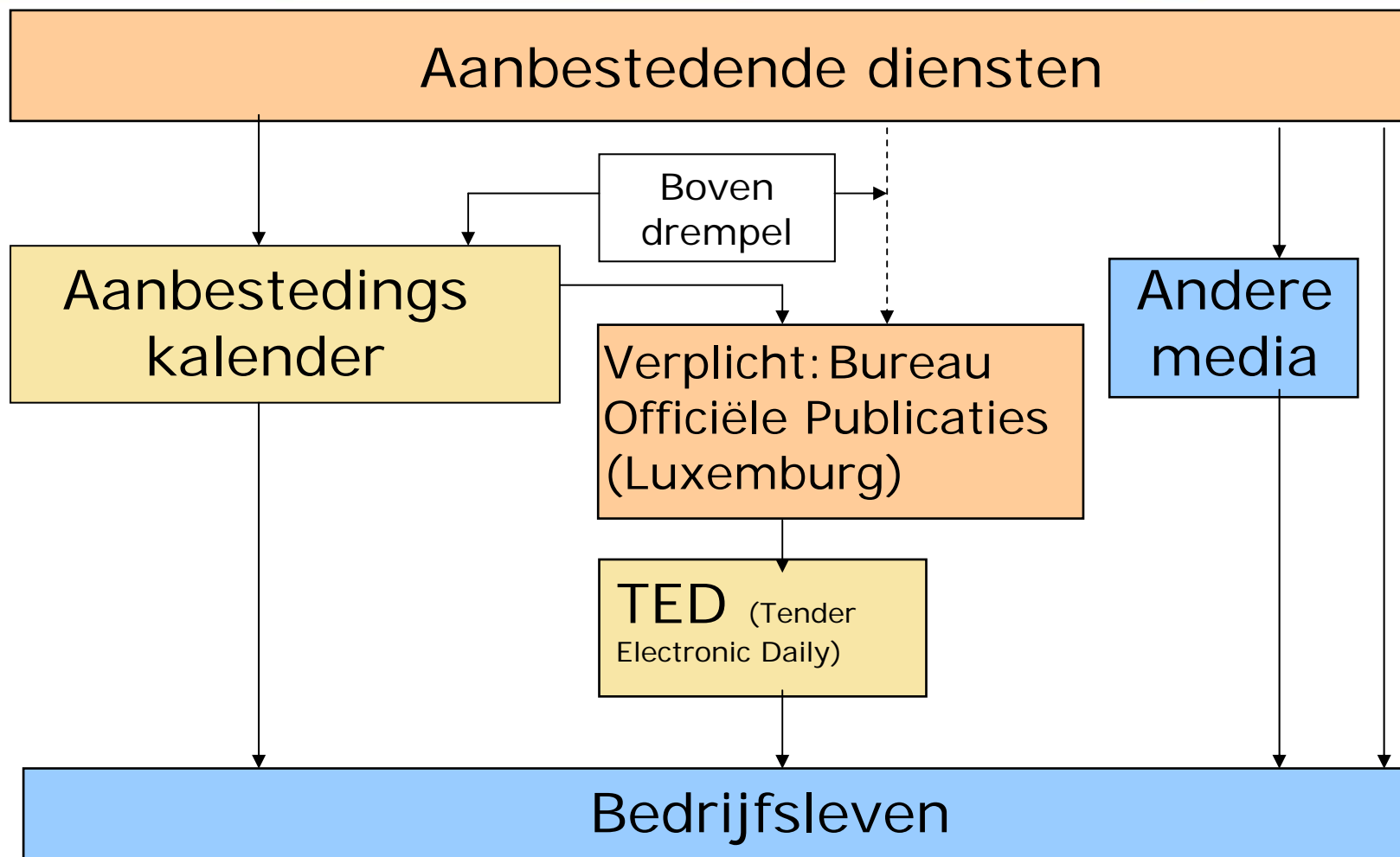
Tabel drempelwaarden Richtlijnen 2004/18/EC voor overheidsopdrachten

	Centrale Overheid	Decentrale Overheid
Werken	€ 5.278.000	€ 5.278.000
Diensten	€ 137.000	€ 211.000
Leveringen	€ 137.000	€ 211.000
Concessie werken	€ 5.278.000	€ 5.278.000

Tabel drempelwaarden Richtlijnen 2004/17/EC voor speciale sectoren

	Speciale sector
Werken	€ 5.278.000
Diensten	€ 422.000
Leveringen	€ 422.000

Hoe moet worden bekendgemaakt?

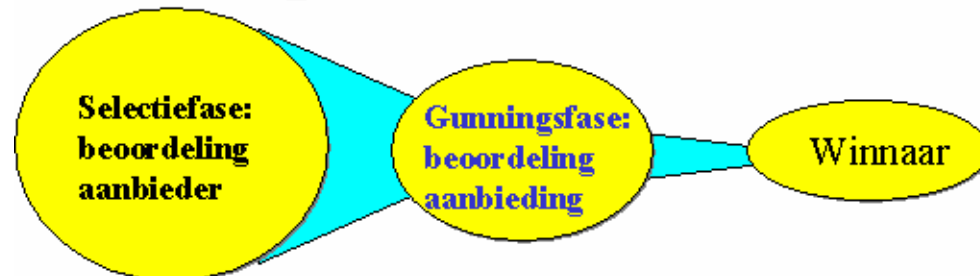


Meest voorkomende procedures

Openbare procedure



Niet-openbare procedure



Onderhandelings procedure met voorafgaande bekendmaking



Meest voorkomende procedures (toelichting)

openbare procedure

- Beoordeling van alle aanbieders en aanbiedingen in één keer

Niet openbare procedure

- voorselectie waarin aantal aanbieders wordt teruggebracht tot minimaal 5

Onderhandelingsprocedure met voorafgaande bekendmaking

- voorselectie waarin het aantal aanbieders wordt teruggebracht tot minimaal 3. Daarna gunning na onderhandeling.

Overzicht criteria en eisen

	Toetssteen	Onderwerp	Vrijheid
Technische specificaties	ja/nee (Voldoet wel of niet)	aanbieding	veel
Selectiecriteria			
<i>Uitsluitingscriteria</i>	ja/nee	aanbieder	geen
<i>Geschiktheidscriteria</i>	ja/nee en soms ranking	aanbieder	beperkt
Gunningscriteria	ranking (score op basis van een aantal criteria)	aanbieding	veel

Technische specificaties

- Onderwerp: aanbidding, niet aanbieder
- Functie: technische omschrijving opdracht kader voor beoordeling
- Vrijheid: veel is mogelijk, mits niet discriminerend
- Toetssteen: voldoet of voldoet niet (ja/nee)

Technische specificaties

Twee basisvormen:

- Specificaties naar normen:
 - nationale normen waarin Europese normen zijn omgezet,
 - Europese technische goedkeuringen,
 - de gemeenschappelijke technische specificaties,
 - internationale normen,
 - andere door de Europese normalisatie-instellingen opgestelde technische referentiesystemen,
 - of, bij ontstentenis daarvan, de nationale normen, de nationale technische goedkeuringen dan wel de nationale technische specificaties

- In termen van prestatie-eisen en functionele eisen

Selectiecriteria (uitsluitingscriteria)

- Onderwerp: aanbieder, niet aanbidding
- Functie: voorkomen zakendoen met bepaalde typen bedrijven
- Vrijheid: gesloten systeem van eisen (volgende sheet), bewijsmiddelen strikt gereguleerd
- Toetssteen: voldoet of voldoet niet (ja/nee)

Selectiecriteria (2) uitsluitingscriteria

- **Verplichte uitsluitingscriteria**
 - Deelname criminele organisatie
 - Fraude
 - Omkoping
 - Witwassen

- **Vrijwillige uitsluitingscriteria**
 - Faillissement of surseance
 - Veroordeling beroepsmoraliteit
 - Ernstige fout
 - Betaling sociale verzekering en belasting
 - Valse verklaring

Selectiecriteria (3) geschiktheidseisen

- Onderwerp: aanbieder, niet aanbidding
- Functie: beoordelen technische en economische geschiktheid aanbieder om contract uit te voeren
- Vrijheid: bewijsmiddelen grotendeels voorgeschreven, en daarmee ook onderwerpen
- Toetssteen: voldoen of niet voldoen (alle procedures), aanvullende criteria voor ranking (niet-openbaar en onderhandelingspr. *met*)

Selectiecriteria (4) (geschiktheidscriteria)

- **Financieel en economische draagkracht**
 - passende bankverklaring of bewijs van beroepsaansprakelijkheidsverzekering
 - balansen of balansuittreksels
 - omzetverklaring
- **Technische bekwaamheid**
 - referentieprojecten
 - technici en technische organen
 - beschrijving van de technische uitrusting, maatregelen kwaliteitsborging en mogelijkheden ontwerpen en onderzoek
 - complexe producten of diensten: controle aanbestedende dienst
 - studie- en beroepsdiploma's
 - maatregelen inzake milieubeheer
 - personeelsbezetting
 - outillage: materieel en de technische uitrusting
 - gedeelte opdracht in onderaanneming
 - monsters, beschrijvingen en/of foto's,
 - certificaten officiële instituten

Gunningscriteria

- Onderwerp: aanbidding, niet aanbieder
- Functie: vergelijken aanbiddingen
- Vrijheid: onbeperkt binnen kader:
 - Relatie met opdracht
 - Geen onbeperkte beoordelingsvrijheid
 - Van te voren bekendgemaakt
 - Niet in strijd met EG-Verdrag
- Toetssteen: Uitsluitend criteria voor ranking (alle procedures)

Gunningscriteria (2)

- **Laagste prijs**
 - Uitzondering: abnormaal lage aanbidding
- **Economisch meest voordelige inschrijving (EMVI)**
 - Prijs
 - Levertijd
 - Gebruikskosten
 - Milieubelasting
 - Esthetisch karakter
 - Andere...

Let op! Onderlinge gewichten vooraf bekendmaken

Contractvoorwaarden

- Strikt genomen geen onderdeel aanbesteden (aangebesteden is precontractueel)
- Heeft echter invloed op aanbesteden (bijvoorbeeld voor prijsvorming of beslissen over aantrekkelijkheid opdracht)
- Daarom toch aantal eisen:
 - Conceptovereenkomst altijd bij bestekstukken
 - Geen strijd met EG-Verdrag
 - Niet verkapte tech. specs., selectie of gunningscriteria (mening Commissie)